

[Nieuwsbrief](#) #12 augustus 2023

**450 JAAR
OP ZOEK NAAR
VRIJHEID
VERDRAAGZAAMHEID
VERBONDENHEID
VERSCHEIDENHEID**

Herdenking Eerste Vrije Statenvergadering Dordrecht

Op 19 juli 2023 werd de Eerste Vrije Statenvergadering van 19 juli 1572 herdacht. In dat jaar werden voor het eerst collectieve afspraken gemaakt tussen opstandige Hollandse steden, de adel en Willem van Oranje. Ook werd gesproken over vrijheid van godsdienst. De afspraken vormden de basis voor een samenwerking tussen de Staten en de stadhouder. Dit zou uitmonden in het ontstaan van een onafhankelijke Nederlandse republiek. Burgemeester Wouter Kolff hield het openingswoord, waarna burgemeester Anja Schouten van Alkmaar, inging op de rol van Alkmaar in

de Opstand. Spoken Word artiest Elten Kiene droeg voor over het thema vrijheid. Mensenrechten jurist Domenica Ghidei Biidu gaf een lezing over vrijheid en verdraagzaamheid. Zij ging onder andere in op de grenzen van verdraagzaamheid en de betekenis van gelijkwaardigheid.

Werkgroep jeugd SW 1572

In het in maart 2023 besproken beleidsplan 2023-2026 'over polarisatie en pacificatie' zijn jeugd en jongeren als een belangrijke doelgroep benoemd. Er is een werkgroep ingesteld om het beleidsplan op dat punt verder uit te werken. Burgemeesters Sahin van Rijswijk, Sievers van Edam-Volendam, Welman van Oldenzaal en wethouder Steinbach van Weert hebben zitting in de werkgroep en worden ambtelijk ondersteund door de bestuursadviseur en de secretaris van het SW 1572.

Medemblik scholenproject

Eerder dit jaar kwamen ruim 100 leerlingen van scholengemeenschap De Dijk naar Kasteel Radboud in Medemblik. Zij werden verwelkomd door waarnemend burgemeester Dennis Straat en wethouder Jeroen Broeders. Voor de leerlingen (derdejaars vmbo) was een speciaal programma opgezet. Behalve een les over historische gebeurtenissen in Medemblik, gingen ze ook met elkaar in gesprek over hoe het hedendaagse maatschappelijke debat wordt gevoerd. Waarden als vrijheid en

verdraagzaamheid, die 450 jaar geleden werden bevochten, spelen ook nu nog.

Ook konden de leerlingen de expositie van het Samenwerkingsverband 1572 bekijken en een historische wandeling maken. Er werd een lezing gehouden over de Slag op de Zuiderzee en historicus en schrijfster Femke Deen gaf een college over de vrouwen van Willem van Oranje.

Foto: Dana Schoenmaker

Workshop burgerschap voor Pabo docenten

Op 16 juni 2023 organiseerde de Vereniging van docenten geschiedenis en staatsinrichting in Nederland (VGN Kleio) een studiedag over burgerschap voor docenten op pedagogische academies in het Nationaal Archief in Den Haag. Ton van der Schans en Elbert van Grol gaven een workshop over het onderwijsprogramma, dat VGN Kleio en SW 1572 samen hebben ontwikkeld en dat gratis ter beschikking is gesteld aan alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. Het onderwijsprogramma biedt kant en klare lessen waarin zowel de geschiedenis van de geboorte van Nederland als (vooral) de kernwaarden vrijheid, verdraagzaamheid, verbondenheid en verscheidenheid aan bod komen, met het accent op de actuele toepasbaarheid ervan. Het gratis te downloaden programma staat op de homepage van www.geboortevannederland.nl.

Beleg van Haarlem herdacht

In het Haarlemse stadhuis werd op 12 juli het einde van de Spaanse belegering van de stad herdacht. Haarlem moest zich op 12 juli 1573, na zeven maanden, overgeven aan de Spanjaarden omdat voor de hele bevolking de hongerdood dreigde.

Burgemeester Jos Wienen vertelde over de betekenis van het beleg voor Haarlem en het belang om hieraan ook in de toekomst aandacht te blijven besteden. Anton van der Lem sprak over de nationale betekenis van het beleg. Wim Cerutti ging in op de kerndenkenbeelden van Coornhert.

Tijdens de herdenking werd ook een hertaling in modern en toegankelijk Nederlands gepresenteerd van het dagboek van Willem Janszoon Verwer. Het is ingeleid en van noten en registers voorzien door Barbara Kooij, met medewerking van Wim Cerutti en Maria van Vlijmen. Uitgeverij Loutje, Haarlem.

Foto: Maria van Vlijmen

Alkmaar: de geboorte van Nederland verteld door Sinan Can

Vanaf 31 augustus start de nieuwe 'Met Eigen Ogen'. Tot en met 8 oktober is deze prikkelende experience kriskras door het monumentale stadhuis van Alkmaar te ervaren. Met soundscapes, videoprojecties en special effects wordt op geheel nieuwe wijze het verhaal gepresenteerd achter de geboorte van Nederland en Alkmaar Ontzet. Verteller Sinsn Can neemt de bezoeker mee aan de hand van originele schilderijen en objecten uit Stedelijk Museum Alkmaar. Vanuit het verleden wordt gekeken naar het heden en gedroomd over de toekomst. Vrijheid van toen, in het licht van nu.

Normaal is het stadhuis van Alkmaar voor publiek gesloten, maar speciaal voor Met Eigen Ogen gaan de deuren open; het eeuwenoude monument waar het stadsbestuur 450 jaar geleden de belegering van Alkmaar voor haar kiezen kreeg.

Met Eigen Ogen duurt 60 minuten en is dagelijks te beleven. Tickets en informatie op meteigenogen.nl.

Westfrieze samenwerking

In het Noord-Hollandse West-Friesland werkt een groot aantal instellingen al jaren nauw samen rond de Geboorte van Nederland. Zij organiseren diverse activiteiten, mogelijk gemaakt door Archeologie West-Friesland, Westfries Museum, Stichting Westfrieze Bibliotheken, Westfries Archief, provincie Noord-Holland en de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec.

Een overzicht van alle activiteiten in West-Friesland is te vinden op de website www.wfa.nl/opstand. De komende maanden is er extra aandacht voor de Slag op de Zuiderzee, die op 14 en 15 oktober in Hoorn wordt herdacht.

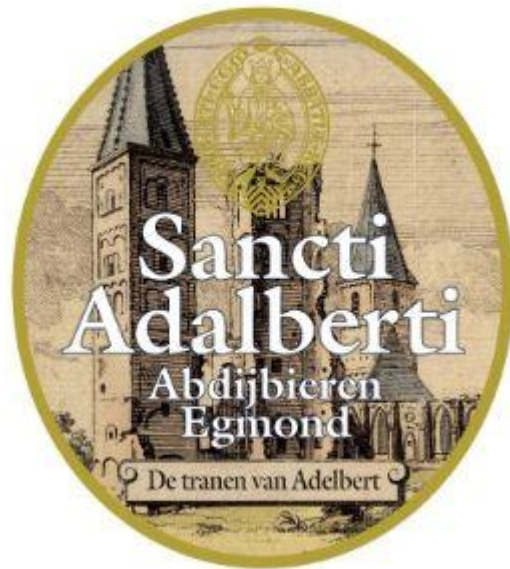
Slag op de Gouwzee

Dit jaar is het 450 jaar geleden dat Cornelis Dirkszoon de Spaanse vloot op de voormalige Zuiderzee versloeg. Dirkszoon was admiraal en burgemeester van Monnickendam burgemeester. De overwinning van de Watergeuzen was een belangrijk moment in de tachtigjarige oorlog. Het centrum van Monnickendam stond in de eerste helft van juli in het teken van deze Slag op de Zuiderzee. Hoogtepunt was het naspelen van die Slag op de Gouwe op 15 augustus. Dit evenement trok door duizenden toeschouwers op de kust en in schepen.

Foto: Rob Zaagman

Alkmaar juicht, Egmond schreit

Alkmaar viert op 8 oktober de bevrijding van de Spaanse overheersers in 1573. Minder bekend is dat de overwinning op de Spanjaarden te danken is aan de sloop van de Abdij van Egmond door de Geuzen. Met de materialen van de Abdij werden de stadswallen van Alkmaar verstevigd en robuuste verdedigingswerken opgezet. Uiteindelijk is de Abdij in een ruïne veranderd.

Ter gelegenheid van de herdenking werd in juni een speciaal bier gelanceerd: 'De Tranen van Adelbert', met als ondertitel 'Alkmaar juicht, Egmond schreit'. Na toespraken van abt Thijs Ketelaars en burgemeester Lars Voskuil van Bergen (waartoe Egmond behoort) overhandigde Alkmaars burgemeester Anja Schouten bij wijze van 'zoenoffer' een Alkmaarse Goud kaas aan burgemeester Voskuil.

Het bier is door Brouwerij Egmond gebrouwen in een éénmalige oplage van 2.500 flessen van 75 cl. en is te koop voor de symbolische prijs van € 15,73 per twee flessen

Bezinningsroute in Brielle

Brielle is een bijzondere wandelroute rijker: 24 citaten over vrijheid en verdraagzaamheid, aangebracht in wegdek en aan lantaarnpalen. Deze bezinningsroute (circa 2 kilometer) loopt tussen de Noordpoort, waar de Watergeuzen op 1 april 1572 Brielle binnenkwamen (waarmee

Brielle de eerste van de Spaanse overheerser bevrijde stad in de Nederlanden werd), en de Bedevaartskerk, de plek waar de Watergeuzen op 9 juli 1572 19 rooms-katholieke geestelijken om het leven brachten, omdat die hun geloof niet wilden afzweren. Een route om, alleen of samen, te wandelen en na te denken over universele thema's. Van de Geuzen- en Martelarenroute is een boekje met daarin alle citaten, elk voorzien van een vraag, een muzieksuggestie en informatie over de persoon van wie het citaat afkomstig is. Het boekje is te koop bij het Historisch Museum Den Briel/De Tachtigjarige Oorlog, de Bedevaartskerk en de Catharijnekerk.

Vrijheidsbomen in Winterswijk

In de gemeente Winterswijk zijn negen Vrijheidsbomen geplaatst; één in elk dorp of buurtschap. Dit is één van de manieren waarop Winterswijk de Geboorte van Nederland inhoud geeft. Houtkunstenaar Daan de Leeuw (zie foto) maakte voor elk dorp en buurtschap een eiken stam van vier meter tot een uniek kunstwerk, maar dat tegelijkertijd een verbinding heeft met de andere Vrijheidsbomen.

Stichting Nederlandse Onafhankelijkheid

Op 26 juli was de jaarlijkse bijeenkomst van de Stichting Nederlandse Onafhankelijkheid. De stichting streeft naar belangstelling en waardering voor de Nederlandse ontstaansgeschiedenis, met het Plakkaat van Verlatinge (1581) als belangrijke getuigenis. Eén van de sprekers was

burgemeester Bart de Wever van Antwerpen, tevens lid van het SW 1572, over de rol van Antwerpen en Vlaanderen aan het begin van de Opstand.

Kom zelf in actie

Volgt u ons al via social media? Het SW 1572 is te vinden op:

- Instagram (@geboortevannederland)
- Twitter (@geboortvanNL)
- Facebook (Geboorte van Nederland)

We stellen alle deelnemende gemeenten voor aan de hand van leuke weetjes en beelden van achter de schermen.

Heeft u een mooi initiatief, een boeiende lezing, informatie over activiteiten of kennis die u met ons wilt delen?

Neem dan contact op met ons via contact@geboortevannederland.nl

Website

De website geboortevannederland.nl toont activiteiten via 'Kalender', historische gebeurtenissen via 'Gebeurtenissen' en via de 'Ontdek'-pagina. Hier vindt u tentoonstellingen, theaterstukken, wandel- en fietsroutes.

De Koninklijke Bibliotheek zal de website archiveren zodat deze gegevens ook in de toekomst bewaard blijven.

Informatie over de nieuwsbrief

Voor informatie en / of vragen kunt u contact opnemen
via contact@geboortevannederland.nl

Copyright © 2023 Samenwerkingsverband 1572 gemeenten, alle rechten voorbehouden.
U ontvangt deze e-mail omdat u zich hebt aangemeld via onze website.

Samenwerkingsverband 1572-gemeenten
p/a gemeente Voorne aan Zee
postbus 13
3220 AA Hellevoetsluis

E-mail

contact@geboortevannederland.nl